

Godina III
Broj 11
travanj, 2009.

ČASOPIS ZA KULTURU I
TURIZAM SEOSKOG PROSTORA

ZAJEDNICA KULTURNO-UMJETNIČKIH DJELATNOSTI
VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE

44. 4. - 13. rujna 2009.
VINKOVAČKE JESENI

GLASNIK
ZAKUD-a

ZAKUD

WWW.ZAKUD.HR

Sretan
USKRS!

Godina III
Broj 11
travanj, 2009.

ČASOPIS ZA KULTURU I
TURIZAM SEOSKOG PROSTORA

GLASNIK ZAKUD-a

Impressum

Izdavač
Zajednica kulturno-umjetničkih djelatnosti
Vukovarsko-srijemske županije
(ZAKUD)

Trg Vinkovačkih jeseni 1
32100 Vinkovci - HR
zakud@vk.t-com.hr
www.zakud.hr

Glavni urednik
Andrija Matić dipl. inž.

Uredništvo
Stjepan Đurković
Darko Puharić
Marijana Barnjak

Lektura
Marijana Barnjak

Grafičko oblikovanje i marketing
DESIGN STUDIO D
www.designstudio-d.hr

Fotografija
Marjan Lamešić
Darko Puharić
Hrvoje Cvitanović

Tisak
"Zebra" Vinkovci

Naklada
200 kom

GLASNIK izlazi tromjesečno i besplatno se
dostavlja na adrese čitatelja. Svi materijali
objavljeni u GLASNIKU zaštićeni su i
ne smiju se koristiti bez dopuštenja izdavača.
Rukopise, ilustracije i fotografije ne vraćamo.

sadržaj ...

SADRŽAJ

MANIFESTACIJE / PRIREDBE / SMOTRE

ŠOKAČKA RIČ 6	4 - 6
MLADOST I LJEPOTA SLAVONIJE	7
42. ŠOKAČKO KOLO	8 - 10
ZIMSKO SPREMANJE.....	11 - 13
VI. SUSRETI DRAMSKIH AMATERA	14 - 17

NAJAVA

DONOSIMO NAJAVE OVOGODIŠNJIH MANIFESTACIJA	18 - 19
--	---------

DOĐI U VINKOVCE

500 METARA DUGO SLAVONSKO ZADOVOLJSTVO	20 - 21
--	---------

PREDSTAVLJAMO

GOSTOVANJE KUDA "SLAVKO MAĐER" - CERIĆ U DUGOM SELU	23
DARIO GRČIĆ NOVI POTPREDSJEDNIK HRVATSKOG DRUŠTVA FOLKLORNIH KOREOGRAFA I VODITELJA	24 - 26
TROBOJNICA - TKANICA NOVI SLAVONSKI SUVENIR	27

ČITAMO ŠOKAČKE PISCE

ILIJA OKRUGIĆ	28
JOSIP MATASOVIĆ	30

VINKOVCI, 14. - 15. studenoga 2008.

ŠOKAČKA RIČ 6

Prikaz manifestacije Šokačka rič 6 i Znanstvenoga skupa Slavonski dijalekt, održanih u Vinkovcima 14. i 15. studenoga 2008.

Po šesti puta održana u gradu na Bosutu, kulturna i znanstvena manifestacija Šokačka rič uspješno nastavlja čuvati od zaborava šokačke govore, proučavati i njegovati jezičnu baštinu Slavonije. Na pozivnici je sve manje mjesta jer se broj sudionika iz godine u godinu povećava te 2008. godine doseže oko šezdesetak i više. Velik je i broj članaka, ukupno 76 u pet dosad objavljenih zbornika pa ako im dodamo 23 izlaganja na Šokačkoj riči 6, dolazimo do broja 99, što je veliko postignuće te kulturno-znanstvene manifestacije. Navedene brojke i sumiranje rezultata zorno govore o tome da smo uspjeli u ostvarenju projektnih zadataka manifestacije i znanstvenoga skupa. Naime, tijekom šestogodišnjega razdoblja, počevši 2003., kulturno-znanstvena manifestacija Šokačka rič uspješno ostvaruje svoje projektne i programske zadatke proučavanja, znanstvenoga opisivanja i bilježenja, stvaralačkoga njegovanja i čuvanja slavonskoga dijalekta i pripadajuće mu skupine govora. Premda se njezini zadatci mogu podvesti i pod pojam muzealizacije jezične baštine, Šokačka rič uklapa se u suvremene trendove zaštite nematerijalne, duhovne tradicijske kulture, potvrde identiteta, jačanja svijesti o identitetu, spašavanja vlastite kulture od zaborava, poboljšanja jezične kulture i jačanja svijesti pojedinaca i zajednice o višeslojnosti hrvatskoga jezika.

Zajednica kulturno-umjetničkih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije bila je organizatorom Šokačke riči 6, održane 14. i 15. studenoga 2008. u Kongresnoj dvorani Hotela Slavonija u Vinkovcima.

Šokačku rič 6 otvorio je u petak, 14. studenoga, pozdravnim govorom predsjednik Zajednice kulturno-umjetničkih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije dipl. ing. Andrija Matić, a potom je uslijedila promocija Šokačke riči 5, zbornika radova Znanstvenoga skupa Slavonski dijalekt, održanoga 2007. Recenzentica zbornika prof. dr. sc. Ljiljana Kolenić minuciozno je predstavila njegov sadržaj, izložila svoju recenziju te zaključila:

»Na opće zadovoljstvo "šokačkologa", hrvatski se šokački govori dobro čuvaju i posvećuje im se dostojna pozornost i ljubav, ponajviše zahvaljujući vinkovačkoj Zajednici kulturno-umjetničkih djelatnosti, upravo čelnom čovjeku inž. Andriji Matiću i osmišljateljici skupa, dr. sc. Anici Bilić.«

Dakako treba zahvaliti recenzentici na pohvalnom govoru te dodati pohvalu njezinu udjelu kao i svih drugih sudionika bez čije suradnje ne bi bilo moguće postići ciljeve i ostvariti programske zadatke manifestacije Šokačka rič. Urednica zbornika radova i voditeljica znanstvenoga skupa dr. sc. Anica Bilić istaknula je kako je pet dosada objavljenih i recenziranih zbornika radova važan rezultat Šokačke riči bez koje bi javnost bila uskraćena za 76 članaka na temu slavonskoga dijalekta. Potom je dodala kako je uz tiskani medij važno čuvanje od zaborava šokačkih govora u elektronskom mediju, te objedinjavanje rada znanstvenika, umjetnika, škole, medija i obitelji.

U prvom dijelu Znanstvenoga skupa Slavonski dijalekt, održanom u popodnevним satima toga petka, izlaganja su bila koncentrirana na temu Inojezičnih međuprožimanja u slavonskom dijalektu: Inojezični leksik u petrovaradinskom lokalnom govoru bila je tema izlaganja prof. dr. sc. Jasne Melvinger iz Petrovaradina, ujedno i laureatkinje Šokačke riči, nakon koje su uslijedila izlaganja prof. dr. sc. Josipa Užarevića (Filozofski fakultet, Zagreb) Novi akut u tuđicama (na primjerima iz gundinačkoga govora), doc. dr. sc. Orsolye Žagar-Szentesi (Filozofski fakultet, Zagreb) Slavonski jezični prostor iz hungarološkog aspekta, doc. dr. sc. Živka Gorjanca (Baja) Germanizmi i hungarizmi u santovačkome šokačkom govoru i Nikole Tuteka, prof. (Budimpešta) Turcizmi u hrvatskom i mađarskom jeziku – usporedna studija.

Rad druge sekcije Slavonski dijalekt s naglaskom na poddijalektima započeo je atraktivnim nastupom dr. sc. Marije Znika, više znanstvene suradnice (Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb) s temom Svatovi – prinosi dijalektnoj leksikografiji, potom izlaganjem doc. dr. sc. Sanje Vulić (Hrvatski studiji, Zagreb) iz današnjega govora šokačkih Hrvata u Rekašu u Rumunjskoj, koja nas uvijek iznenadi novom temom unutar problematike hrvatskih govora u dijaspori te izlaganje mr. sc. Emine Berbić-Kolar (Slavonski Brod) Čajkovački govor, temeljeno na konkretnom mjesnom govoru.

U 18,00 sati održana je svečanost dodjele nagrada ŠOKAČKE RIČI 6 prof. dr. sc. JASNI MELVINGER i radijskom voditelju DARKU PAURIĆU. Za proučavanje, poučavanje, stvaralačko njegovanje hrvatskoga jezika, posebice slavonskoga dijalekta u znanosti, umjetnosti i nastavi Zajednica kulturno-umjetničkih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije na kulturnoj i znanstvenoj manifestaciji Šokačka rič 6 nagradila je prof. dr. sc. Jasnu Melvinger velikim dukatom i dodijelila joj prigodnu povelju. U obrazloženju nagrade, uz ostalo, stoji: »Dobitnica nagrade istovremeno je izvorna govornica, temeljita jezična i književna znanstvenica, koja znanstveno proučava i poučava hrvatski jezik i književnu baštinu te srijemske govore na terenu i u književnim djelima 18., 19. i 20. stoljeća te kao umjetnica poetske riječi na standardu i dijalektu piše dijalektalnu poeziju i na taj način njeguje i čuva petrovaradinski govor i njegove odlike.«

Darko Paurić, glazbeni urednik i voditelj Hrvatske radio-televizije - Radio Osijek, dobitnik je maloga dukata i povelje za popularizaciju slavonskoga dijalekta u medijima. Kako je zbog teške bolesti bio spriječen preuzeti nagradu, u njegovo je ime nagradu preuzeo urednik HRT Radio Osijek Davor Lončarić, te zahvalio prigodnim govorom, uz ostalo i riječima: »Upravo u emisiji Ritam Šokadije, koja se na valovima HRT – Radio Osijek može slušati od 2002. godine, došla je do izražaja Paurićeva zaljubljenost u tamburašku glazbu, narodne običaje, tradiciju i slavonski dijalekt te u svakoj emisiji punim žarom nastoji unaprijediti kulturno bogatstvo Slavonije i Baranje posebno vodeći računa o ljepoti slavonske glazbe i slavonske riječi.« Kako nas je Darko Paurić u siejčnju 2009. zauvijek napustio, želimo izreći još jednom veliko hvala uz posljednji pozdrav.

Glazbeni dio programa upriličila je prof. Sanja Čurko i učenici Pjevačkoga odjela Srednje glazbene škole iz Vinkovaca Ana Drinovac (klavir), Kristina Senčić (klavir), Josipa Bainac (sopran), Marina Kozina (sopran), Petra Gorjup (sopran) i Josip Paulić (tenor).

U 18,30 sati nastupili su Štokavčići, mladi baštinici, čuvari i kreativni promicatelji šokačkih riči, pod voditeljstvom Ksenije Petričić. U realizaciji programa Štokavčića sudjelovali su KUD "Sloga" iz Retkovaca s mladim članovima Šimunom Ištakovićem, Katarinom Hasilo, Katarinom Kostelac, Kristinom Šutalo i Antonijem Tetkovićem, a njihov nastup priredio je Marko Sabljaković.

održane manifestacije

Dječji odjel KUD-a "Ivan Goran Kovačić" iz Ivankova, koji je udario kamen temeljac ovoj priredbi, sada je već stasao u adolescentnu dob te su u ulogama konferansijera cijele priredbe bili Tomislav Cerančević i Tena Matijević, a nastupali su već uhodani štokavčiči Marin Cerančević, Laura Dogan, Kristina Franović, Ančica Gillinger, Mislav Gillinger, Marija Katić, Lucija Vrgoč, Valentina Vukić i Ana Kockarević. Za nastup su ih pripremile i s njima uvježbale izvedbu Mirela Klarić i Ksenija Petričić. Iz Osnovne škole "Mijat Stojanović" iz Babine Grede nastavnik hrvatskoga jezika Ilija Babić, ujedno i autor stihova na babogredskom govoru, priredio je za siguran nastup učenike Ivana Čivića, Magdalenu Ilišević, Marijanu Vuković i Roberta Vukovića. Osnovnu školu Vođinci zastupali su učenici Katarina Japelj, Ana Lajtman, Silvio Sušac i Verena Šučurović uz stručnu podršku Ivanke Brozd i Marije Levanić. Učenici Osnovne škole "Vladimir Nazor" iz Komletinaca, uz stručno vodstvo i podršku nastavnice Marije Čorić, Adrian Beli, Mateo Čelebić, Gabrijela Doić, Hrvoje Piperković i Matea Rugašević ostvarili su mjesnu prepoznatljivost i sadržajem tekstova i mjesnim govorom, kao i učenici Osnovne škole Josipa Lovrečića iz Otoka: Mihaela Ilijević, Marija Jakšić, Matea Matanović, Matea Sundi, Dominik Trbljanić, Tina Ukić s kojima su radile i nastup pripremile Daria Gongeta i Anica Valenčik. Mirna Filakovac iz Prkovaca uz podršku mame Marije Filakovac i nastavnice Ane Tonšetić opet je osvojila publiku svojom glumačkom darovitošću. Ante Jurčević, samičar iz Novih Mikanovaca, svojim je sviranjem i pjesmom u mnogome pridonio stvaranju tradicijskoga ugođaja. Pjesničkom riječju obratili su se štokavčičima i publici Đuka Galović i laureatkinja Jasna Melvinger ostvarivši međugeneracijski transfer.

Subota, 15. studenoga, drugi dan Šokačke riči 6 bio je ispunjen radom sekcije Slavonski dijalekt u književnosti i scenskoj umjetnosti te izlaganjima: Fonologija Došenove „Jeke planine“ izv. prof. dr. sc. Anđele Frančić i Marine Jurčević

(Filozofski fakultet, Zagreb), Imeničke (novo)tvorenice sufixom –uša u jeziku Matka Peića prof. dr. sc. Marka Samardžije i Tatjane Pišković, znanstvene novakinje (Filozofski fakultet, Zagreb), Govori li Kozarčeva Tena slavonski? prof. dr. sc. Sande Ham (Filozofski fakultet, Osijek), Kolokacijske sveze u Teni Josipa Kozarca doc. dr. sc. Bernardine Petrović (Filozofski fakultet, Zagreb), Lik Šokice u pripovjeticama Josipa Kozarca mr. sc. Vladimire Rezo, asistentica (Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb), Namjerna rečenica u Listovima iz Slavonije Isidora Kršnjavoga asistentice Jadranke Mlikota (Filozofski fakultet, Osijek), Slavonski dijalekt u suvremenom dramskom stvaralaštvu prof. dr. sc. Ljiljane Kolenić i Nine Mance (Filozofski fakultet, Osijek), Slavoničnost pjesništva Vanje Radauša znanstvene suradnice dr. sc. Anice Bilić (Centar za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Vinkovci) i Elementi slavonskoga dijalekta u stvaralaštvu Vlaste Markasović Marine Pilj Tomić, prof. (Osijek). Sekciju Slavonski dijalekt u medijima ispunila je znanstvena novakinja Maja Glušac (Filozofski fakultet, Osijek) svojom temom Slavonski dijalekt u dnevnim novinama.

Najavljena sudjelovanja na skupu i izlaganja prof. dr. sc. Bogdana Mesingera s temom Šokački idiom kao mitski jezik,

asistenta Leonarda Pona (Filozofski fakultet, Osijek) Njemački leksik u nekim djelima slavonske književnosti, izv. prof. dr. sc. Loretane Despot (Filozofski fakultet, Osijek) Zašto Reljkovićeve slavonska gramatika nije slavonska, znanstvenoga savjetnika dr. sc. Mije Lončarića (Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb), Šokački govor u Srijemu te znanstvenoga suradnika dr. sc. Željka Jožića (Zagreb) Refleks ē u govoru Gradišta otkazana su iz objektivnih razloga te se nadamo da ćemo ipak uspjeti animirati autore i njihove članke moći pročitati u zborniku radova sa znanstvenoga skupa Slavonski dijalekt, čime bismo dosegli fascinantnu brojku ukupnih 99 članaka.

Zahvaljujem u ime organizatora sudionicima Šokačke riči 6 što su se odazvali u tako velikom broju i dali svoj vrijedan, radni doprinos manifestaciji, a u ime sudionika Zajednici kulturno-umjetničkih djelatnosti i Vukovarsko-srijemskoj županiji na obavljanim organizacijskim poslovima i financijskoj potpori te našoj publici, koja je i ovaj puta svojim dolaskom potvrdila svoje živo zanimanje za problematiku i očuvanje šokačkih govora davši potporom Šokačkoj riči javnosti do znanja da vrijedi ustrajati.

STARI MIKANOVCI, 14. veljače, 2009.

MLADOST I LJEPOTA SLAVONIJE

Tradicijska baština još jednom zabljesnula punim sjajem

Upravo na Valentinovo, 14. veljače, 42. put za redom okupili su se u Starim Mikanovcima zaljubljenici u tradiciju kako bi još jednom uživali u programu nadaleko poznate manifestacije Mladost i ljepota Slavonije i svom bogatstvu narodnih nošnji i običaja kojima se Slavonija vjekovima diči. Ovogodišnja Revija djevojaka, snaša i momaka okupila je 26 sudionika: 10 djevojaka, 7 snaša i 9 momaka koji dolaze iz Vukovarsko-srijemske, Osječko-baranjske, Brodsko-posavske, Virovitičko-podravске i Sisačko-moslavačke županije. Na samome početku pozdravili su ih Antun Ferić, predsjednik KUD-a Šokadija iz Starih Mikanovaca, koji je osnivač i organizator manifestacije, Tadija Orlović, načelnik Općine Stari Mikanovci, Božo Galić, župan Vukovarsko-srijemske županije i Petar Čobanković, ministar regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, koji je 42. mladost i ljepotu Slavonije proglasio otvorenom. Ministra Čobankovića, župana Galića i nazočnog saborskog zastupnika Zdravka Kelića domaćini su, kako je red i običaj, prigodno darivali, a potom je krenula Revija djevojaka, snaša i momaka kao središnji dio priredbe Mladost i ljepota Slavonije.

U dvorani mikanovačkog Doma kulture, ispunjenoj do posljednjega mjesta, publika je imala priliku uživati u prelijepim narodnim nošnjama, svečanim i radnim, onim čuvanima u kobilašima i po stotinu godina, ali i jednako vrijednim suvremenim izrađevinama nastalim po starim uzorcima tradicijskoga ruha. Ljepotu narodnih nošnji upotpunio je izvorni govor sudionika i njihovo poznavanje ruha kao i prigoda u kojima se nosilo. I ovaj se put sve odvijalo pred Prosudbenim povjerenstvom kojega su činile etnologinje mr.sc. Ljubica Gligorević, predsjednica, te članice Jasna Jurković iz Zavičajnog muzeja u Našicama i Jasmina Jurković iz Gradskog muzeja Virovitica, a pred njima se našla nimalo laka zadaća-ocijeniti najbolje predstavljene. Prema njihovoj prosudbi cjelokupnog predstavljanja sudionika, pobjednicima su proglašeni djevojka Sanja Kovač iz Andrijaševaca, snaša Valentina Rukavina iz Bapske i momak Marko Bogdanović iz Vrpolja. Titulu prve pratilje kod djevojaka ponijela je Martina Matasović iz Velike Kopanice, druga pratilja je Eva Kalkan iz Bizovca, a pohvaljena djevojka je Helena Vukšić iz Dreznika. Prva pratilja u kategoriji snaša je Janja Bunarkić iz Svinjarevaca, druga pratilja je Anita Kokorić iz Sopja, a pohvaljena snaša je Marija Antunović iz Gundinaca. U kategoriji momaka dugo mjesto pripalo je Kristijanu Milašiniću iz Košđutarice, treći je bio Goran Hosu iz Beravaca, a pohvaljeni momak je Matija Ipša iz Podravskih Podgajaca. Svi su oni i bogato nagrađeni, a vrijedne darove iz Starih Mikanovaca ponijeli su i svi ostali sudionici priredbe.

Program 42. mladosti vodili su Biljana Pavlović i Željko Komljenović, koji je uvodno, u prigodi Valentinova, nadahnuto interpretirao poznatu Leliju Dragutina Tadijanovića, a za dobro raspoloženje pobrinuli su se i TS Izvor Đakovo, Hrvatski gajdaški orkestar Zagreb, KUD Šokadija uz njihovog solistu Stipu Gašparovića te Nikolinu Škrget koja je izvela monolog Piljarica. U Etno kutku predstavljen je tradicijski obrt izrade oboraka obitelji Stjepana i Matije Jovanovac iz Bošnjaka. Scenarij i režiju priredbe potpisuje Himzo Nuhanović, a scenografiju Josip Knežević. Pokrovitelji 42. mladosti bili su Vukovarsko-srijemska županija i Općina Stari Mikanovci, a glavni sponzor Allianz d.d. Zagreb.

ŽUPANJA, 12. - 24. veljače 2009.

42. ŠOKAČKO SIJELO

Ovogodišnje 42. šokačko sijelo u Županji, pod nazivom *U šljiviku čekam diku*, održavalo se od 12. veljače do 24. veljače. U tih je 13 dana održano 25 manifestacija tradicijske kulture, a sve je započelo otvorenjem etnološke izložbe *Tradicijsko ruho županjskih graničarskih obitelji*, u organizaciji Zavičajnog muzeja Stjepan Gruber, gdje je prezentirana bogata ostavština odjevnih tekstilnih predmeta iz muzejske zbirke i privatnih kolekcija županjskih starosjedilačkih obitelji. Prikazano je na koji su način starosjedioci od konca 19. stoljeća nosili tradicijsko ruho, kojom tehnikom izvedbe je načinjeno, što se sve krije iz nepisanih pravila odijevanja te na koji način dolazi do promjena u odijevanju.

U prepunoj dvorani Mladost slijedio je 4. po redu tamburaški festival Šokačke pisme na kojem se predstavio 21 tamburaški sastav. Na festivalu su proglašene najslušanije pjesme s prošlogodišnjeg festivala koje su se tijekom protekle godine emitirale eterima šest radijskih postaja. Prvo su mjesto podijelile dvije pjesme i to *Ne idem iz Slavonije* TS Kristali, autor teksta je Hrvoje Zovko, glazbe Franjo Juzbašić. Isti broj glasova slušatelja radijskih postaja osvojila je i pjesma *Dadino špenzle*, u izvođenju vinkovačkog TS Bosutski bečari. Autor teksta je Branka Vladislavić, a uglazbio ju je Krešimir Stipa Bogutovac.

U subotu 14. veljače u prijepodnevnim je satima dvorana Mladost bila mjesto gdje su se okupili najmlađi sudionici ovogodišnjeg sijela na Malom šokačkom sijelu. Riječ je o jedinstvenoj manifestaciji koja iziskuje samo osmijehe, ozarena lica i dlanove koji bride od pljeska. Predstavilo se 15 folklornih skupina i tamburaša iz županjske Posavine s gostima iz Vukovara i Zagrađa, s više od 700 malih folklorša koji su pokazali kako će i ubuduće biti Sijela i divana, naših šorova i tambura te kako trogodišnjaci i oni malo stariji znaju čuvati i voljeti šokačku tradiciju.

Istoga dana u večernjim satima 42. šokačko sijelo s temom *U šljiviku čekam diku* ozvaničeno je otvorenjem, a cjelokupni se program odvijalo u šljiviku u kojem Šokac najčešće boravi. U šljiviku rodi šljiva, a od šljive se pravi rakija pa kad se ona malo gucne pjesma i šala daleko se čuju. Sve je to objedinio i obradio Ivica Janjić u jedinstvenu i harmoničnu priču koja je uz nastup brojnih KUD-ova i pjevača prikazala kako Šokica u šljiviku čeka diku i kakve se zgone i nezgone mogu dogoditi u obavljanju svakodnevnih poslova.

I ove su nedjelje, po tradiciji Sijela, jahači prošli ulicama grada te najavili ovogodišnju najveću manifestaciju koja njeguje tradiciju i kulturu županjskoga kraja. Uprkos hladnom vremenu brojni Županjci i njihovi gosti okupili su se kako bi pozdravili više od 50 jahača koji su iz raznih krajeva Lijepa naše došli na Šokačko sijelo. Jahači su s pjesmom i uz zvuke tamburice dočekivani u brojnim županjskim obiteljima koje su ih častile slavonskim delicijama, a zagrijavali su se pravom šljivovicom.

Navečer je Sijelo nastavljeno kazališnom predstavom *Ptičice* autora Filipa Šovagovića, a u izvođenju Gradskog amaterskog kazališta iz Županje. Iako je predstava već igrana pred županjskom publikom, glumci amateri iznova su privukli veliki broj gledatelja i napunili dvoranu.

Brojni pučki pisci kazivali su svoje stihove na Sijelu pučkih pisaca kojem je ove godine tema bila *Humor u svakodnevnom životu Slavonaca*. Domaćinu Ivici Oršoliću posebno je zadovoljstvo bilo pozdraviti pučkog pisca iz Drenovaca Đuku Galovića, koji je i ovoga puta došao u pratnji svoje drage Mace. Večer su uveličali i Marija Šeremešić iz Sombora, Stjepan Ignjačić, Đuro Buzov, Bojka Matolić, Ilija Užarević, Ivo Mijatović, Kata Mišić-Jorgovanova, Ljubica Vojinovski-Šimić i Marija Vratarić.

U galeriji Veliki kraj otvorena je izložba Ivana Milata pod nazivom Crteži. O autoru i njegovoj umjetnosti govorila je Magdalena Lončarević koja je naglasila kako Županjci Milata znaju po njegovu radu u Osnovnoj školi, po suradnji sa Stjepanom Gruberom, kojemu je dao potporu u vrijeme osnivanja Muzeja, po njegovim šetnjama ulicama našega mjesta s crtačkim blokom u ruci tražeći inspiraciju i oku ugodne kutke koji su danas dokument jednoga prošloga vremena i značajan prilog u portretiranju grada čija moderna arhitektura danas stvara neke druge slike i drugi izgled suvremene Županje.

Šokačko sijelo je prije 42 godine utemeljno na folkloru, a program je tijekom godina nadopunjen i obogaćen drugim sadržajima, no folklorne večeri ostale su okosnicom Sijela sve do danas. U dvorani Mladost održana je prva od tri folklorne večeri. Županjcima su se bogatim programom predstavili KUD Mijat Stojanović iz Babine Grede, Kolo iz Vukovara, Kolo iz Narda, Slavko Janković iz Šiškovaca, Branimir iz Bošnjaka, Orljava iz Pleternice, Slavonac iz Forkuševaca te GAK iz Županje.

Ulicama Štitara pokladnim jahanjem prošlo je 30-ak jahača u narodnim nošnjama ovoga kraja pjevajući šokačke pjesme koje se tradicionalno pjevaju na pokladnim jahanjima, čime se Vrtičava srida nastavlja održavati u sklopu Sijela.

Publici su se na II. večeri folklor predstavlili KUD Josip Kozarac iz Štitara, Šokadija iz Lipovca, Sloga iz Račinovaca, Slavko Janković iz Rokovaca-Andrijaševaca, Josip Lovretić iz Otoka, Lipa iz Semeljaca, Luka Ilić Oriovčanin iz Oriovca te GAK iz Županje.

Uz folklorne večeri, likovne izložbe, promocije knjiga i druge priredbe ovogodišnje Sijelo upotpunjeno je i pisanom riječju najmlađih generacija okupljenih na Malom literarnom sijelu koje već 40 godina organizira Gradska knjižnica iz Županje. Od pedesetak prispjelih pjesama i priča malih literata iz škola županjske Posavine, brine se za šokačku rič i nagrađuje 6 najboljih. Oni se međusobno druže, razmjenjuju svoja iskustva te upoznaju djecu i mlade sa suvremenim književnicima. Ove je godine njihov gost bio Ratko Bjelčić iz Zagreba.

Gotovo se u isto vrijeme njihove starije kolege srednjoškolci iz ugostiteljskih škola Slavonije i Baranje natječu u pripremanju barskih mješavina i koktela na VIII. Vigor barmen kupu. Svoja umijeća pokazali su kroz tri discipline: pripremanje mješavine u šejkeru, pripremanje bezalkoholne mješavine, te slobodni stil, a natjecali su se učenici iz Osijeka, Požege, Vinkovaca, Vukovara, Zagreba, Virovitice, Orašja (BiH) i Županje. Za dobar ugođaj tijekom natjecanja pobrinuli su se članovi županjske rock grupe Opća opasnost.

U sumrak dana u okružju Zavičajnog muzeja članovi Konjogojske udruge Stari Graničar su na osebujan način oživjeli stari običaj konjarskih vatri. Obnovljene su stare slike iz šokačkog, graničarskog života te su pred brojnim sugrađanima ponovno pokazali kako običaje i tradiciju moramo čuvati zbog njihovog bogatstva i ljepote.

Petak, 20. veljače, svjedočio je najzanimljivijoj i najatraktivnijoj priredbi u okviru Sijela – izboru najljepše djevojke Šokice Šokačkom cvitu 2009. u prepunoj dvorani Mladost, a potom u Sportskoj dvorani u Županji. U konkurenciji 14 djevojaka odjevenih u narodne nošnje stare 70 pa i preko 100 godina titulu najljepše nošnje i djevojke ponijela je županjka Nikolina Jozanović, prva pratilja je Ines Goda, a druga pratilja Marija Benaković, obje iz Županje.

U subotu i nedjelju se na županjskom poligonu (iza Stare škole) održavala manifestacija Poduzetništvo nekad i sad gdje su predstavljani mnogobrojni stari obrti, a sve pod pokroviteljstvom Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

Domaćini III. folklorne večeri Međunarodne smotre folkloru bile su županjske KUU Tomislav i Kristal-Sladorana, uz koje su publiku oduševili gosti KUD Sveti Juraj iz Duge Rese, KUD Brnaze iz Sinja, HKUD Herceg Stjepan iz Ljubuškog, HKUPD Mostonga iz Bača, KUD Hajdenjaki iz Donje Pulje iz Austrije.

Nedjelja 22. veljače je, uz krasan sunčan dan, bila vrhunac Sijela, uz cjelodnevne bogate sadržaje. Uz nastavak poduzetničkog sajma, ispred caffe-bara Ambar prikazana je tradicionalna Šokačka svinjokolja gdje su posjetitelji mogli vidjeti kako su nekad naši stari obavljali svinjokolju i kako se prave nadaleko poznate vrhunske šokačke delicije. Većina proizvoda se mogla i kušati što je posebno oduševilo brojne goste.

Malo dalje od svinjokolje Turistička zajednica grada Županje prikazala je manifestaciju Peče čiča rakiju koju organizira po deveti put s nakanom prikazivanja običaja pečenja rakije te prezentiranja autohtonih suvenira, rukotvorina i ručnih radova, a brojni Županjci i njihovi gosti došli su se ugrijati svježom rakijom te kušati pečenu kobasicu, listariće, pečene jetrice, a svoju gastro ponudu upriličili su i dragi prijatelji iz Ljubuškog i Duge Rese.

Čitavo vrijeme tisuće gledatelja nestrpljivo je iščekivalo početak Pokladne povorke ulicama grada koju tradicionalno otvaraju konjanici sa zastavama Sijela, grada Županje i Vukovarsko-srijemske županije. Nakon četrdesetak konjanika slijedilo je dvadesetak konjskih zaprega u kojima su se raspjevali snaše i bečari. Preko tisuću maškara u pedesetak skupina prošlo je preko centralne pozornice ispred Poglavarstva grada od onih najmlađih, do bušara, svatova, slastičara, banana, umirovljenika, cigana i drugih. Završetkom povorke svi sudionici su se nastavili zabavljati pod šatorom uz pjesmu, kolo i tamburaše.

Pred sam završetak 42. sijela, u ponedjeljak je u amfiteatru Gimnazije, pred brojnim zainteresiranim gostima, ozvaničena monografija 40 šokačkih sijela, knjiga koju je izdao Zavičajni muzej Stjepan Gruber, a uredila ju je Magdalena Lončarević, iz koje se može saznati jako puno o povijesti Šokačkoga sijela, a poglavito o čuvanju narodnih običaja, nošnji i folkloru županjskoga kraja.

Jedna od omiljenijih manifestacija Sijela zasigurno je Večer uz tamburu koju uvijek u ponedjeljak pred sam kraj Sijela na Šećerani organizira KUU Kristal-Sladorana. Tu večer prekrasnim zvucima i melodijama ispunili su vrsni tamburaši TS Patria, TS Begeš, TS Tambura band, TS Kristali, mlađa tamburaška grupa kao i starija tamburaška grupa KUU Kristal-Sladorana, a svoje su pjesme otpjevale bošnjačke Nene.

Izvršni odbor Sijela iskazao je zahvalnost svima koji su tijekom ovogodišnjih događanja pokazali dobru volju, sakupili županjske starine, uredili svoje izloge, a najbolji su nagrađeni na Seljačkoj zabavi. Prvo mjesto osvojila je Udruga Šokački divani za prostor uređen uz prikaz pečenja rakije uživo, drugo mjesto pripalo je Siniši Lackoviću za izlog Tehnokolora, dok su treće mjesto ravnopravno podijelili Kaufland iz Županja i Ivana Živković za izlog u ulici Veliki kraj 71.

Seljačka zabava je i ove godine dokazala kako u Županji ne postoji dovoljno veliku dvoranu za sve one koji žele biti na tom tradicijskom zatvaranju Sijela, na ulasku u korizmu. Prepuna dvorana svjedočila je zabavi, kolu, igri, humoru, neumornom plesu i pjesmi do ranih jutarnjih sati, a sve kako bi svima pokazali kako nasljednici starih graničara nikada neće iznevjeriti svoju baštinu.

ANTIN, 17. siječnja 2009.

10. ZIMSKO SPREMANJE - ANTIN

Kulturno umjetničko društvo Lela i Vladimir Matanović, već tradicionalno, 10. godinu za redom oko blagdana sv. Antuna Pustinjaka u Antinu okuplja cure, snaše i momke koji se publici predstavljaju odjeveni u tradicijsko zimsko ruho. Jubilarno Zimsko spremanje ove je godine održano 17. siječnja u Mjesnom domu u Antinu. Članovi prosudbe komisije, kojom je predsjedala mr. sc. Ljubica Gligorević, etnologinja i stručna suradnica Gradskog muzeja Vinkovci, a pridružili su joj se i prof. Josip Forjan, ravnatelj Posudionice i radionice narodnih nošnji iz Zagreba, etnologinja Katarina Bušić, kustosica Etnografskog muzeja u Zagrebu te Antun Božić, student etnologije i kulturne antropologije te turkologije u Zagrebu, inače rođeni Antinčanin. Svi su imali težak zadatak jer su od ukupno dvadeset i četiri prijavljene sudionice i sudionika morali izabrati po troje najbolje predstavljenih u kategoriji cura, snaša i momaka. Ocjenjivala se kompletnost, uređenost i skladnost zimskoga tradicijskog ruha, njegovo poznavanje, način nošenja te druga očitovanja vezana uz mjesto koje predstavlja sudionika/ca, narječje mjesta iz kojeg dolaze kao i opći dojam koji ostavljaju na komisiju i prisutne.

Prvonagrađena, odnosno, najbolje predstavljena cura Ivana Petrašević iz Velike Kopanice kući je ponijela veliki dukat. Martina Šarić iz Nuštra osvojila je drugo, a Dajana Stapić iz Habjanovaca treće mjesto te su od organizatora dobile male dukate. Pohvaljene djevojke bile su Jasna Jasenica iz Osijeka, koja je nosila nošnju iz Bačkog Monoštora, Josipa Plavšić iz Bošnjaka te Sanja Žeželj iz Semeljaca. Od sedam prijavljenih momaka, prvo je mjesto pripalo Mladenu Seletkoviću iz Donjih Andrijevac koji je kao nagradu osvojio zlatni prsten. Sa šubarom na glavi kući su otišli drugi najbolje predstavljeni momak, Krešo Kovačević iz Rešetara i trećenagrađeni Alen Kapoši iz Duboševice. Pohvaljen je Mato Jemrić iz Šiškovaca koji je, kao i pohvaljene cure otišao kući sa ručno oslikanom bocom rakije. Među šest prijavljenih snaša najbolje predstavljena bila je Jasmina Grgić iz Koritne, koja se prošetala s kćerkom, također odjevenom u narodnu nošnju. Drugo mjesto pripalo je Magdaleni Bilić iz Starih Mikanovaca, a treće Mariji Marić iz Nijemaca. Prosudbeni sud u kategoriji snaša pohvalio je Margitu Cvitić iz Osijeka koja je nosila nošnju iz Babine Grede.

Na samom početku priredbe prisutne su pozdravili župnik župe Presvetog Trojstva Tordinci, velečasni Marko Bubalo te načelnik Općine Tordinci Josip Maletić. Voditeljica programa bila je Danijela Šandor iz Osijeka. Prethodnih godina smotru je vodio, nažalost preminuli, Darko Paurić, stručni suradnik i prijatelj smotre od samih njezinih početaka, Antinčani mu odaju počast i zahvaljuju za nesebičnu ljubav koju je gajio prema toj smotri i KUD-u iz Antina. Program je svojom pjesmom otvorila mjesna ženska pjevačka skupina Antinčanke, a osim bogate revije nošnji, nazočne je posebno oduševio nastup Hrvatskog gajdaškog orkestra iz Zagreba, na čelu sa Stjepanom Večkovićem, nacionalnim prvakom u sviranju, ali i izradi tradicijskog glazbala gajdi koje svira profesionalno za Ansambel narodnih plesova i pjesama Hrvatske Lado. No, ništa manje značajni nisu bili nastupi muških pjevačkih skupina Poljari iz Šiškovaca, Paorija iz Tordinaca, muške pjevačke skupine KUD-a Ivan Filipović iz Velike Kopanice kao i ženskih pjevačkih skupina KUD-a Kupina iz Kupine, KUD-a Seljačka sloga iz Zadubravlja te pučke pjevačke skupine Snaše iz Klakara. Nazočnima se svirkom na gajdama predstavila i Anita Šteter iz Osijeka, kao i pučki humoristi did' Tunja i bač' Roka. Po završetku smotre, do kasno u noć, prisutne je zabavljao tamburaški sastav Tambura bend iz Donjeg Novog Sela.

ANTIN, 17. siječnja 2009.

Glavni je pokrovitelj manifestacije bila Vukovarsko-srijemska županija i Općina Tordinci. S obzirom da je ovo bila jubilarna, 10. po redu smotra Zimsko spremanje, cijelu manifestaciju je snimalo uredništvo Pučke i predajne kulture Hrvatske radiotelevizije iz Zagreba, koji su u Antinu boravili i nekoliko dana prije same smotre snimajući zanimljivosti vezane uz temu zimskoga spremanja, kao što je npr. izrada i rekonstrukcija tradicijskog zimskog odjevnog predmeta koji u Antinu nazivaju aljina, a izrađuje ih modni konstruktor, predsjednik mjesnoga KUD-a gospodin Stjepan Belić. Osim toga, za potrebe emisije snimljeno je i spremanje nekoliko članova mjesnoga KUD-a u zimsko ruho, kao i razgovori sa nekima od njih, pjevala je i ženska pjevačka skupina Antinčanke i muška pjevačka skupina Poljari, a svirao je Hrvatski gajdaški orkestar. Snimljene su i modne etno-kreacije gospođe Slavice Muse iz Vinkovaca.

Reviju svake godine prati i zidni kalendar sa svim sudionicima natjecateljskog dijela manifestacije za koji tekst priređuje stručna suradnica smotre, mr. sc. Ljubica Gligorević, sudionike fotografira, grafički oblikuje i priređuje za tisak Dražen Bota, a izrađuje tiskara Lukitisak iz Antina.

U Antinu se tako, deseti puta za redom, pokazalo kako je kulturno umjetničko društvo Lela i Vladimir Matanović izuzetno sposoban, savjestan i kvalitetan organizator manifestacije koja je jedinstvena, ne samo u našoj regiji, nego u cijeloj Republici Hrvatskoj s obzirom da se prikazuje odijevanje isključivo u zimsko tradicijsko ruho. Najveća zahvala i priznanje organizatorima su visoke ocjene stručnjaka etnologa i etnomuzikologa koje neprestano pristižu na adrese KUD-a Lela i Vladimir Matanović, kao i gromoglasni pljesak koji se orio, nažalost, još uvijek premalenom dvoranom u Antinu. No, nadamo se da ćemo 11. zimsko spremanje održati u novoj dvorani za koju je navodno gotova projektna dokumentacija.

Antun Božić

RETKOVCI, 16. siječnja - 15. veljače 2008.

VI. SUSRETI DRAMSKIH AMATERA

Od 16. siječnja do 15. veljače 2009. g. trajali su susreti dramskih amatera u Retkovcima. I ovi, obnovljeni VI. susreti pokazali su da je amaterizam beskrajno širok u svom shvaćanju za što kazalište služi.

Svaka je predstava bila dobro posjećena, a glumci amateri nagrađivani zaslužnim pljeskom publike.

U profesionalnim kazalištima uvijek postoji suženi horizont očekivanja i gdje znate kakvu ćete predstavu otprilike dobiti, ali s predstavama dramskih amatera nije isto, posebice zato što se uz pojam amaterizam nameće i pojam etno teatra, čija je prvenstvena zadaća čuvanje tradicije. U tradiciju spadaju i običaji, čija je inscenacija za mnoge etnologe vrlo upitna i sporna, posebice i zato što se tradicionalizam u Europi izgubio, suprotno Aziji, gdje je velik dio kazališta još uvijek tradicionalan.

U amaterskim kazalištima sve se može, i tu različitost, čini se, da su pokazali sudionici VI. susreta u Retkovcima. Pokazali su i to da se izvedbena kvaliteta na sceni podiže, da redatelji sve više vode brigu o ujednačenosti glume, glumačkih ostvarenja, o usmjerenosti na samu bit dramatskog, na izazivanje napetosti i sukoba.

Proces oblikovanja likova završavao je u suigri glumaca koji su pronalazili vanjske manifestacije svojih unutarnjih doživljajnih fenomena.

Likovi su bili ponajviše govornici koji sve doživljeno i promišljeno pretaču u riječi. I što je dobro naglasiti, nisu rabili psovku, čestu pojavu u profesionalnim kazalištima. Samo je u jednoj predstavi odgrunjela gruba psovka, potpuno nepotrebna jer su glumci/glumac toliko sebi podredili tekst, snažno ga prenoseći publici, da psovka zvuči ružno i kao pomalo smiješna potpora ekspresivnosti glumčeve igre. U isto je vrijeme riječ bila i otvorena i usmjerena, pružajući niz mogućnosti da se ona ukaže, prikaže i protumači.

Dramatičnost je igra napetosti i opuštanja, a ono što se događa, to je svaka riječ, riječ po riječ u redosljedu po kojem se njihove sudbine otvaraju pogledu.

Djelovanja glumaca nema bez određenog načina djelovanja. Načina djelovanja ne može biti bez misli i osjećaja koji pokreću i usmjeruju glumca.

Polazeći od tih činjenica, organizatori Susreta u Retkovcima ove godine proširuju nastupe amatera kazivanjem monologa i izvođenjem monodrame.

Dramski se dijalog gradi osebujnim postupcima. Svodi se na kombinaciju postupaka smjenjivanja, premještanja govornih tema. Monolog je govor jednog lica s potpunim razotkrivanjem teme i s naglašenom ekspresivnošću. Obuhvaćajući niz rečeničnih tema, uspostavlja jedinstvo govora slijedeći svoju osnovnu ekspresiju, i on tom jedinstvu podčinjava svaku pojedinačnu rečeničnu temu... To monološko jedinstvo govora jednog lica obično je dramaturgirana autokarakterizacija (najčešće praćena razotkrivanjem emocije). Svaka jezična manifestacija pretpostavlja najmanje dva subjekta:

subjekt od kojeg jezični znak polazi – govornik

subjekt kojem se govornik obraća – slušatelj.

U slučaju monologa jedan je subjekt trajno aktivan, drugi trajno pasivan.

Ovogodišnji su Dramski susreti u Retkovcima obogaćeni i predstavama za djecu i dječjim predstavama – koje su privukle velik broj dječje publike u nedjeljnim popodnevim.

Na VI. susretima ove su godine nastupila i dva amaterska društva iz drugih županija. Publiku su oduševili amateri iz Buševca predstavom BREZA. Čitava predstava potvrđuje sljedeću tezu:

- Ako želite publici nešto pokazati, onda prije nego što joj to nešto prikažete, morate nešto posjedovati, a buševčki su amateri imali sjajnu dramsku adaptaciju Kolarove pripovjetke, koju je priredio Borivoje Radaković. Imali su i redateljicu Romanu Rožić koja je maestralno pokazala da brod bez kapetana ne može sigurno slijediti svoj kurs i koja je, zasigurno, naučila svoje amatere da bez dobrovoljne discipline neće biti moguće ostvariti prvo-razredno postignuće. A njezina ga je amaterska dramska družina ostvarila.

Način na koji je redateljica koncipirala ovu pučku igru sigurno će privlačiti dvije vrste publike: onu manje izbirljivu i onu rafiniranu kazališnu publiku kojoj će pružiti osvježanje nasuprot težini suvremenog repertoara.

Kreativna moć i glumca amatera može «nadmašiti tekst», ali ovdje su «rivali» bili ravnopravni i cijela predstava pokazuje da na temelju dobrog teksta kreativni redatelj može napraviti vrhunsku amatersku predstavu, naravno u dobroj suradnji sa svojim glumačkim ansamblom.

Postojala je mogućnost glede buševečke predstave da čuvena rečenica: «Daske koje život znače», taj slogan koji se upotrebljava u kazalištu, ne mora značiti samo život, nego i smrt – u slučaju neuspjeha kad se posegne za tekstom po kojem je snimljen film i odigrana dramska predstava u profesionalnom kazalištu.

VI. susrete ocjenjivala je prosudbena komisija u čijem su sastavu bile:

doc. art. Mira Perić Kraljik, akademska glumica;

prof. Marija Burić, profesorica hrvatskoga jezika i književnosti te

Andrijana Raguž, dipl. učiteljica i voditeljica scenske družine OŠ u Ivankovu.

Evo zapisa iz prosudbe nastupa svih amaterskih družina koje su sudjelovale na VI. susretima u Retkovcima.

GRADSKO AMATERSKO KAZALIŠTE – ŽUPANJA

«Ptičice» - Filip Šovagović

Predstava dobro uvježbanih amatera iz Županje zanimljivo prati «ptičice» koje igraju životnu farsu u «proklesoj avliji». U dobroj koncentraciji glumaca – amatera, redatelj svima ostavlja dovoljno vremena i prostora u karakternoj obradi, što je dovelo do dvosatne predstave, a time i do manjih nespretnosti u skladnosti misli, pokreta i govora. Uz dobro odabrane i izvedene glazbene «songove», predstava, naoko, ležerno opušta i traži smijeh, ali u metatekstualnosti tumači život koji može «zalutati» i u «proklesoj avliji». Prosudbena komisija kao najbolje uloge izdvaja Evu, koju je tumačila Sandra Benaković, i Ciganina kojega glumi Darko Avramović.

DRAMSKA SKUPINA KUD-a «Branko Radičević» - PAČETIN

«Laki komad» - prema tekstu Nebojše Romčevića

U ovoj predstavi govore životno iščašena bića. Oni su pohlepni, prevrtljivi, oni mogu i ubiti, ali su i toliko jadni da nas mogu i nasimijati. Predstava snažno budi kritičku svijest gledatelja, ali u grlu ostavlja gorki zalogaj. Glumci su u svom amaterskom prilagođavanju pribjegli i u nepotreban egzibicionizam, i tijelom i riječju, kako bi se svidjeli publici. Suvišan žargon i teška riječ mogu biti i izraz nemaštovitosti! Ali su jaki! Snažno je kritičku svijest gledatelja osvijestio svojom glumom amater Miroslav Šašlić, kojega je prepoznalo i prosudbeno povjerenstvo.

DRAMSKA SKUPINA KUD-a «Josip Kozarac»

- POSAVSKI PODGAJCI

«Svi me vole, samo tata ne» - Đuro Zrakić

Kolektivna režija ove predstave, a prema sugestijama prof. Josipa Krunića, naglašava veliki trud i rad, pogotovo vidljive u logičnome analiziranju velike količine teksta, a koju je za amatere trebalo prilagoditi većom prirodnošću i modernijim govorom. Mladi amateri ove skupine su jači od onih starijih, i oni, zapravo, daju savjete o kvaliteti života. Tako je prosudbena komisija zamijetila Elu, koju glumi Maja Lukačević, i Ivana, kojega lijepim glasovnim mogućnostima i čistim govornim aparatom ostvaruje amater Marko Matijević.

DRAMSKA SKUPINA KUD-a «Tamburica» - VINKOVCI

«Soldatuše» - Mato Kovandžić

Tumačiti i glumiti smiješan, ali zahtjevan tekst nije uvijek zahvalno i lako, često ponestaje ritma i treba poraditi na njemu, jer on pridonosi prirodnosti. Glumci se moraju slušati i imati kontrolu svojega pogleda. Publika se mora glumcu približiti, on čini to približavanje, ali-lik ima svoj svijet i publika ga «ne zanima». U ulozi Janje osvaja Zlata Tutić, a u ulozi Načelnika, na isti način, Zlatko Pavlović, što je bilo dovoljno da ih prosudbena komisija proglasi najuspješnijima u predstavi vinkovačkih amatera.

DRAMSKA SKUPINA KUD-a

«Joakim Hardi» - PETROVCI

«Zla žena» - Jovan Sterija Popović

Nasmijali smo se, ali i poozbiljili misao često pričane priče o zločestoj ženi koju treba preodgojiti, dovesti do ruba tragikomičnosti, kako bi postala ljubljena, šekspirijanska «ukročena goropardica». U toj je ulozi zle žene bila odlična, sigurna i samouvjerenjena Ivana Kolbas, koja tumači Sultanu. I obućar Sreto, kojega glumi Tomislav Rac, uspijeva približiti životnu, prirodnu potrebu muškarca «imati ženu pod svojim». Izbor glazbene kulise u izmjeni scena također treba kvalitetnije odrediti, jer i glazba priča svoju priču.

DRAMSKA SKUPINA KUD-a «Matija Gubec» - SOTIN

«Alaj volim ići na divane» - Blanka Ciprić

U odličnoj scenografiji tradicijskoga života, ova najbrojnija skupina prikazuje običaj divana. Redateljica, pohvalnoga entuzijazma, Blanka Ciprić, potpisuje svu težinu predstave, ali se ostvaruje najbolje u glavnoj ulozi Mande. Razapeta tako između svoga lika, ostalih glumaca i redateljstva, gubi na svojoj snazi i ne izvlači od ostalih amatera-glumaca-likova-svu potrebitu snagu uvjerljivih divandžija. Snaše djeluju plaho u svojim «dobronamjernim» opažanjima, a trebale bi i okom i skokom zavirivati u «tuđa posla».

DRAMSKA SKUPINA KUD-a «Sloga» - RETKOVCII

«Kuća za rušenje» - Vjekoslav Domini

U funkcionalnoj scenografiji odlično se kreće redateljica Ana Mijaković i uspješno postavlja veliki raspon galerije zanimljivih likova koji su vrlo uigrani, skladni i zrače scenskim šarmom. Uvježbanost teksta teče u finoj prirodosti koja dopušta i samoosviješteni svijet svakoga lika posebno, lijepu zaigranost koja uvuče i gledatelja pa se on smije i plješće, mrgodi i plješće, odobrava i plješće... Tako je Đuro Perković u svojoj prirodosti pravi Živac, a pohvaljena Marija Mrvičin u ulozi Lucije vrlo umješna u karakterizaciji «udavače», koju dočarava i mimikom i vrlo dobrim emotivnim rasponom. Sve nas plijeni svojim likom, a to znači odličnom, pohvaljenom glumom, Marko Sabljaković, u ulozi psihopata, dr. Lea. Redateljica mu ostavlja prostora za totalno urušavanje, a on je na stalnoj granici, toj tankoj niti razumnoga i nerazumnoga, intelektualnog i infantilnoga, što je za amaterizam odličan odmak od uobičajnoga. Prosudbena komisija predstavu je retkovačkih amatera proglasila najboljom i najcjelovitijom.

Prosudbena komisija VI. susreta dramskih amatera također je posebno pohvalila i proglasila četiri najuspješnije uloge od svih izabranih. Tako su odlukom prosudbenog suda najboljima proglašeni Sandra Benaković, Ivana Kolbas, Miroslav Šašić te Marko Sabljaković.

Odlukom prosudbene komisije također je pohvaljena i najuspješnija izvedba monologa koju je ostvario Igor Greksa, u monologu «Šekspir, kofa, metla i poneki dinar» Cvetina Aničića.

Najuspješniju režiju potpisuje redatelj Cvetin Aničić za predstavu «Laki komad» u izvedbi dramske družine iz Pačetina, dok je najuspješniju scenografiju u svojoj predstavi «Alaj volim ići na divane» ostvarila Blanka Ciprić.

ILAČA, 18. travnja 2009.

SUSRET TRADICIJSKIH GLAZBALA

ORGANIZATOR: KUD «MATIJA GUBEC»

U organizaciji KUD-a "Matija Gubec" iz Ilače i ZAKUD-a Vukovarsko-srijemske županije 18. travnja 2009. održat će se 8. međunarodna smotra svirača tradicijskih glazbala RH. Mjesto održavanja te vrijedne manifestacije je Hrvatski dom u Ilači, a program započinje u 19.30. Ove će se godine moći čuti samica, gajde, violina, dangubica, podravske dude, diple, frula, dvojnica, mrgudalin, cimbale, gusle i ljerica. Zanimljivo je kako se sviranje tradicijskih glazbala često prenosi s koljena na koljeno. Tako će se moći čuti otac i sin iz Garešnice koji sviraju gajde te otac, sin i unuk iz Karlovca koji će se predstaviti sviranjem violine. Na ovogodišnjoj će se manifestaciji predstaviti dječji tamburaški orkestri iz Kutine i OŠ iz Ilače, ženska pjevačka skupina KUD-a "Matija Gubec" iz Ilače i MPŠ "Poljari" iz Šiškovaca. U sklopu tog programa posjetitelji će moći vidjeti i bogatu izložbu zlatoveza. Smotra uključuje izvođenje pjesme i plesa na starim i skoro već zaboravljenim glazbalima. Na smotri sudjeluju izvođači iz svih krajeva Lijepe naše, ali i iz inozemstva. Glavni je cilj smotre očuvanje od zaborava tradicijskih glazbala našega kraja te približavanje ljudima glazbala iz cijele Hrvatske i iz susjednih zemalja. Na taj se način djeca i mladi uče svirati tradicijska glazbala, što jamči

SVE SE ČAJE OKUPIŠE - IVANKOVO

(travanj)

ORGANIZATOR: KUD «IVAN GORAN KOVAČIĆ»

Ivankovo

Kulturno-umjetničko društvo IVAN GORAN KOVAČIĆ iz Ivankova organizira XI. SVE SE ČAJE OKUPIŠE. Ovogodišnja će se najpoznatija ivankovačka manifestacija održati na Mladi Uskrs 19. travnja u kino-dvorani u Ivankovu. Početak programa je u 20 sati. Ove će se godine predstaviti KUD "Ivan Kapistran Adamović" iz Čepina, KUD "Ivan Goran Kovačić" iz Ivankova, Ženska pjevačka skupina "Perunike" iz Ivankova, male čaje Ivankova, čaje iz Vinkovaca, Ivankova i drugih mjesta. Čajo domaćin bit će PAŠKO BARUNČIĆ MALI. Manifestacija je organizirana uz potporu Vukovarsko-srijemske županije i Općine Ivankovo.

JARMINA, 18. travnja 2009.

ZAGORJE V' SRCU

ORGANIZATOR: KUD «ZVONKO BAN»

KUD "Zvonko Ban" i ove će se godine potruditi i svoje goste pozvati 18. travnja na manifestaciju "Zagorje v' srcu". Sve će se održavati u sklopu obilježavanja dana Općine Jarmina. Program započinje mimohodom do župne crkve u kojoj će se u 17 sati održati zajednička sveta misa za sve poginule branitelje. U mimohodu će sudjelovati gosti iz KUD-a "Sloga" iz Velikog Trgovišća, KUD "Tomislav" iz Cerne, mladi KUD "Đurmanec" iz Đurmanca koji ima limenu glazbu i poznate kuburaše te KUD domaćin koji sve i organizira. Nakon svete mise, program se nastavlja u Domu kulture, a očekuje se oko 150 gostiju.

SIJELO PUČKIH PISACA - ĐELETOVCI (16. svibnja)

ORGANIZATOR: KUD «GRANČICA»

OTOČKO PROLJEĆE - OTOK (svibanj-srpanj)

ORGANIZATOR: GRAD OTOK

MEMORIJAL ROBERT BAJTAL - VINKOVCI

(29. svibnja)

ORGANIZATOR: KUD «LISINSKI»

DIVAN JE KIĆENI SRIJEM - NIJEMCI

(svibanj-srpanj)

ORGANIZATOR: TZ NIJEMCI

SMOTRA FOLKLORA NACIONALNIH MANJINA

STARI JANKOVCI (31. svibnja)

ORGANIZATOR: KUD «JANKOVCI»

SRIJEMSKO KOLO - TOMPOJEVCI (svibanj)

ORGANIZATOR: KUD «ZRINSKI» Berak

**SMOTRA DJEČJEG FOLKLORA
VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE - VOĐINCI**
(26.-28. lipnja)

IGRE NA BEDENKU - VOĐINCI
(27. lipnja)
ORGANIZATOR: KUD «MLADOST»

KONJI BIJELCI - BABINA GREDA (14. lipnja)
ORGANIZATOR: Konjogojstvena udruga Babina
Greda

PETROVAČKO ZVONO - PETROVCI
(zadnji tjedan u svibnju)
ORGANIZATOR: KUD «JOAKIM HARDI»

LISTAJ LIPO STARA - TORDINCI
(24. svibnja)
ORGANIZATOR: KUD «ZRINSKI»

BOGDANOVAČKE FOLKLORNE VEČERI
(lipanj)
ORGANIZATOR: KUD «SELJAČKA SLOGA»

Stari Mikanovci, 7 - 14. veljače 2009.

RASPJEVANA CVELFERIJA

ORGANIZATOR: KUD "SAVA" Rajevo Selo

Ove je godine manifestacija "Raspjevana cvelferija" u Rajevom Selu. Ta tradicionalna manifestacija započinje 17. lipnja. U 18 sati bit će otvorenje izložbe u osnovnoj školi, a u 20 sati započinje večer dječjeg folklor. Za petak je predviđena promocija Adžičeve knjige u 19 sati. U 20,30 slijedi nastup KUD-a Šumari iz Vinkovaca, a ostatak večeri pripast će Slavonskim lolama. Završni dan bit će u znaku svečanog mimohoda koji započinje u 18 sati. Svi će se sudionici nakon mimohoda predstaviti svojim nastupima.

SMOTRA FOLKLORA "CHAK" - ČAKOVCI
(22. kolovoza)
ORGANIZATOR: KUD «PETÖFI SANDOR»

ŽETVENE SVEČANOSTI - CERNA
(kolovoz)
ORGANIZATOR: KUD «TOMISLAV» Cerna

TEHNIČKO ŠKOLNIŠTVO
STARIH VINOGRADNIČARSTVA I
GAJENJA

SLAVONSKI DOMACI
KULEN KULIN

VEGETA

VINKOVCI, 14. veljače 2009.

500 METARA DUGO SLAVONSKO ZADOVOLJSTVO

U Slavoniji je ove zime napravljena neslužbeno najduža kobasica na svijetu. Na obiteljskom je poljoprivrednom gospodarstvu Ambar u Nuštru četiri sata trajalo nadijevanje 500 m duge kobasice od 400 kg mljevenog mesa. Bila je to svojevrsna proba za rušenje Guinnessovog rekorda u izradi najveće kobasice koji trenutačno drže Rumunji. Organizatori su najavili kako će dogodine pokušati oboriti rekord, što je potvrdilo uspješno punjenje zasad najduže slavonske kobasice. Svoj je posao oko najduže kobasice stručno odradio iskusni nuštarski mesar Marko Kaselj, uz pomoć vinkovačkog gradonačelnika Mladena Karlića, župana Bože Galića i Andrije Matića, predsjednika udruge Slavonki kulen – kulin, čiji su članovi obavili tehnički dio priprema i punjenja kobasica. Za rušenje tog slavonskog kobasičarskog rekorda bilo je potrebno deset autohtonih slavonskih svinja, a svi dodaci koji su stavljani u smjesu za kobasicu rekorderku bili su domaći. Našlo se tu deset kilograma soli, dva i pol kilograma ljute paprike te tri i pol kilograma češnjaka.

Kobasicu su 14. veljače kušali brojni Vinkovčani okupljeni na Trgu bana Josipa Šokčevića, u sklopu manifestacije Dođi u Vinkovce i sedme manifestacije Vinkovačko pokladno jahanje.

Najduža je kobasica ispečena na tavi velikoj 2,5m, a peklo ju je tridesetak kuhara i serviralo za više od tri tisuće posjetitelja, čime je i simbolično označen kraj sezone svinjokolja u Slavoniji. O najdužoj slavonskoj kobasici odjeknulo je i u dalekom Japanu i Japanci se pripremaju „rušenje“ tog rekorda. Gradonačelnik Karlić naglasio je kako Grad podržava sve manifestacije koje promiču tradiciju.

GOSTOVANJE KUD-a "SLAVKO MAĐER" - CERIĆ U DUGOM SELU

Dječja folklorna skupina KUD-a Slavko Mađer iz Cerića, potpomognuta ženskom vokalnom skupinom KUD-a, gostovala je 8. i 9. studenoga 2008. godine u Dugom Selu, u okviru manifestacije 15. dugoselske jeseni. Cerićanci su predstavili ne samo svoje selo, nego i čitavu Slavoniju u cjelovečernjem programu. Dječja je skupina imala dvije koreografije, dok se ženska pjevačka skupina predstavila spletom tradicionalnih i, nešto modernijih, slavonskih pjesmama uz pratnju tamburaške skupine. Uz pjesme, kola i plesove našega kraja, djeca su na pozornici predstavila pomalo zaboravljene igre i igračke naših starih te su prikazali kako su se pravile lutke i druge igračke od kukurušnjaka. Nastupi svih skupina izvrsno su primljeni od strane publike i članova domaćina KUD-a Preporod iz Dugog Sela te je dogovorena daljnja suradnja i uzvratna gostovanja.

Osim nastupa, važno je napomenuti i zajedničko druženje djece dvaju KUD-ova te izlet u okolicu Dugog Sela gdje su imali prigodu posjetiti crkvu sv. Martina iz 16. stoljeća te Sajam obrtništva i rukotvorina.

Dječja folklorna skupina KUD-a Slavko Mađer iz Cerića broji gotovo 60 članova i aktivno radi 3 godine u tri grupe, pod vodstvom Marije Maslov. To je predškolska, mlađa školska i starija školska skupina, a upravo je s radom započela i škola sviranja za najmlađe (uz nastavak rada škole sviranja za starije).

Gostovanje u Dugom Selu ostvareno je uz pomoć ZAKUD-a te predstavlja nastavak suradnje. Naime, KUD iz Cerića bio je domaćin KUD-u iz Dugog Sela na prošlim Vinkovačkim jesenima.

DARIO GRČIĆ NOVI POTPREDSJEDNIK HRVATSKOG DRUŠTVA FOLKLORNIH KOREOGRAFA I VODITELJA

U Vodicama je 7. ožujka održana Izborna skupština Hrvatskog društva folklornih koreografa i voditelja i 7. festival folklorne koreografije. Hrvatsko društvo folklornih koreografa i voditelja osnovano je 2001. godine na poticaj nekolicine entuzijasta, među kojima je bila i Vinkovčanka Blanka Žakula. Pokretanjem Festivala folklorne koreografije stavljen je naglasak na napredak hrvatskog folklornog izričaja. Usporedno s Festivalom, jednom godišnje održava se i stručni skup. Na njemu se obrađuju teme vezane uz problematiku folklornih voditelja, koreografa, ali i folklornih društava. Društvo također izdaje i Foku - časopis koji izlazi tri do četiri puta godišnje. Te su projekte Društva prepoznali i prate Ministarstvo kulture Republike Hrvatske te Grad Zagreb i ostali gradovi domaćini priredaba. Festival je natjecateljskog karaktera, a koreografije ne smiju biti starije od 2000. godine. Do sada je održano sedam festivala i to u Zagrebu (2003.), Karlovcu (2004.), Varaždinu (2005.), Slavanskom Brodu (2006.), Rijeci (2007.), Vinkovcima (2008.) i Vodicama (2009.).

Neposredno prije Festivala u Vodicama održana je i Izborna skupština na kojoj su podnesena izvješća o radu i financijama u protekloj godini. Izabrano je i novo vodstvo Društva. Predsjednik je Andrija Ivančan, a za Vinkovce i Slavoniju posebno je značajno mjesto potpredsjednika jer je to pripalo Dariju Grčiću. Dario Grčić član je Hrvatskog društva koreografa i voditelja od osnivanja, a ujedno je i osnivač podružnice Slavonije i Baranje koja obuhvaća Vukovarsko – srijemsku, Osječko – baranjsku, Požeško –slavonsku i Brodsko –posavsku županiju te Hrvate iz Mađarske i Vojvodine. Redovni je sudionik svih stručnih skupova, sudjeluje u izradi glasila Društva, a uz pomoć ZAKUD-a Vukovarsko-srijemske županije i grada Vinkovaca prošle je godine organizirao Festival folklorne koreografije u Vinkovcima. Po kriterijima Društva, ima status stručnog voditelja, polaznik je Hrvatske škole folkloru i voditelj je dječjeg folklornog ansambla KUD-a Šumari. Već je 11 godina jedan od organizatora Vinkovačkih jeseni. Dario Grčić je i suradnik ZAKUD-a za dječje folklorne skupine. Svestranost toga čovjeka nagrađena je članstvom u vrhu Hrvatskog društva folklornih voditelja i koreografa. U Upravnom odboru društva još su i Goran Knežević, Damir Vučić, Goran Ivan Matoš, Tonči Tadin i Enrih Merdić. Donesen je i Pravilnik o licencama za folklorne voditelje te prijedlog za kategorizaciju folklornih menagera o kojemu se svi članovi moraju očitovati do sljedeće skupštine. Na skupštini je predstavljena i nova web stranica koja se može pronaći na www.hdfkv.hr. Predstavljen je i plan za sljedeće razdoblje u kojem će se i dalje organizirati stručni skupovi i Festival folklorne koreografije, a tu su i aktivnosti vezane uz izlaženje časopisa te pronalaženje financijski izvora za što bolji rad Društva. Upravni odbor planira izraditi i Kodeks ponašanja za članove, posebno za voditelje i koreografe jer je važna usklađenost s kriterijima za klasifikaciju svih članova. Neizostavno je i organiziranje edukacijskih seminara na lokalnim razinama pa će u prilog tome ići i osnivanje podružnica na razini Republike Hrvatske.

Na ovogodišnjem se Festivalu folklorne koreografije predstavilo 11 koreografa. Prema selektorima Društva prvo je mjesto pripalo Senki Jurini iz Zaboka. Na drugom je mjestu Tonći Tadin iz Kaštel Kambelovca, a treće su mjesto podijelili Marko Maričić iz Karlovca i Stjepan Perko iz Dugog Sela. U revijalnom su dijelu nastupali KUD-ovi iz Šibensko-kninske županije, a druženje je nastavljeno uz večeru. To je Društvo u našoj podružnici, zahvaljujući potpredsjedniku Grčiću, vrlo aktivno pa je u suradnji s pročelnikom za kulturu Vukovarsko-srijemske županije i ZAKUD –om odlučeno napraviti evidenciju svih voditelja prema kriterijima Društva. Takav je projekt već proveden 2007. godine u Karlovačkoj županiji.

Društvo trenutno ima dvjestotinjak članova - folklornih voditelja raznih profila i koreografa, a želja je da se taj broj poveća kako bi zajedno lakše mogli održavati vrijedne tradicije naših krajeva.

predstavljamo

TROBOJNICA-TKANICA NOVI SLAVONSKI SUVENIR

Udruga za očuvanje tradicijskih rukotvorina Čuvarice iz Drenovaca pokrenula je novi projekt za suvenir trobojnica- tkanica. Tkanica je pojas širine 5-6 cm, a izrađuje se na tkalačkom stanu koncem ili vunom u crvenoj, bijeloj i plavoj boji. Udruga je osmislila tkanicu po kojoj su izvezena krasopisna zlatna slova i natpis ŽIVILA HRVATSKA. Tkanice su bile sastavni dio slavonske narodne nošnje još od kraja 19. st., a nose se i danas. Materijal od kojeg je izrađena trobojnica- tkanica je pamuk, a sve se radi ručno.

Udruga Čuvarice osnovana je 2007. godine i ima 17 članica. Članice su prošle radionice zlatoveza i čunčanja. Kako bi svoje djelatnosti proširile, kupile su i tkalački stan kako bi same mogle izrađivati predmete od tkanja. Predsjednica Udruge je Ivanka Krčelić. U protekloj su godini sudjelovale na Sajmu zdravlja u Dubrovniku, na sajmovima u Zagrebu i na Vinkovačkim jesenima. Izlagale su sve svoje rukotvorine. Iz toga se izrodila ideja da se projekt trobojnice- tkanice prijavi Ministarstvu turizma koje je odobrilo sredstva za marketing i promociju proizvoda. Udruga Čuvarice svoj proizvod planira ponuditi na sajmovima na kojima izlažu i prodavati ih po narudžbi. Članice su vrlo aktivne i u suradnji s drugim udrugama Općine Drenovci.

ZAKUD ZAJEDNICA AMATERSKIH KULTURNO-UMJETNIČKIH DJELATNOSTI
vukovarsko-srijemske županije

POČETNA O NAMA KONTAKT

4. do 13. rujna 2009.

VINKOVAČKE JESENI

posjetite nas portal

www.zakud.hr

web prodaja

SUVENIR GRADA VINKOVACA

ILIJA OKRUGIĆ (1827 - 1897)

Ilija Okrugić (1827.–1897.), književnik, glazbenik, putopisac, opat i župnik Petrovaradina, jedan je od najkvalitetnijih i najplodnijih stvaralaca koje je dao Srijem. Njegov književni rad, prožet domoljubnim idealima ilirizma i panslavizma, bio je cijenjen od strane Hrvata, Srba i drugih naroda. Ilija Okrugić rođen je u Srijemskim Karlovcima 1827. godine. Napisao je drame: Saćurica i šubara, Hunjkava komedija, Šokica i druge, zatim radove u stihu i poduže epske spjevove: Srijemska vila, Glasinke srčanice, Varanidijada, Slavospjev Ivanu Kapistranu. Poneke njegove popjevke toliko su srasle s narodom, da se već odavno smatraju narodnim tvorevinama: Za jedan česak radosti, Milkina kuća na kraju, Srijem, lijepo je živjet u njem. Ilija Okrugić Srijemac zaređen je kao prvi svećenik kojega je zaređio biskup Strossmayer.

Okrugić nije najbolje poznao pozornicu i njezine zakonitosti pa su mu djela često isprekidana podužim ulomcima narodnih pjesama ili vlastitih stihova sastavljenih po uzoru na narodnu poeziju, a sve to usporava ritam djela. No, upravo je takav usporeni ritam omogućio umetanje glazbe i drugih folklornih elemenata u njegove igrokaze. Tako su njegovi igrokazi uvijek odisali cjelovitim prizorima iz narodnog života. Ti igrokazi nemaju skrivenih političkih poruka, nego su više "slika života" prožeta etnografskim podacima s elementima socioloških zanimljivosti. Ilija Okrugić živio je u sredini u kojoj je susretao ljude različitih narodnosti i vjera. Bili su to Hrvati, Srbi, Mađari, Nijemci, katolici i pravoslavci. Kako je njegov prvotni poziv bilo svećenstvo, neprestano se trudio miriti vjere i narode jer je propovijedao jednakost pred Bogom. Kao veliki zastupnik ekumenizma i tolerancije, želio je progovoriti i kroz svoja djela. Upravo o tim nacionalnim i vjerskim oprekama govori i svom poznatu igrokazu Šokica kojem često zbog naglašene tendencioznosti zamjeraju scensku neuvjerljivost. Njegovo je najpoznatije djelo izvorna vesela igra u 4 čina Saćurica i šubara ili Sto za jedan. Okrugić se često povodio za zamislima Hrvatskog narodnog preporoda, kasnije za jugoslavenstvom J.J.Strossmayera, no u tom se djelu odmiče od svega toga i progovara o uvjerljivoj slici slavonsko-srijemskih trgovišta na kojima susreće tipično malograđansko-seljačko stanovništvo. U drami Saćurica i šubara priča o iriškim slijepcima i njihovom bugarenju pred crkvom. Opisima tih staraca približava se naturalizmu i zbog toga su prve reakcije bile odbojne. Najveći branitelj bio mu je August Šenoa. Okrugić je u pučki igrokaz unio veliko osvježenje i označio elemente francuske farse i talijanske commedie dell'arte. Odmak je to od bečkog pučkog igrokaza kojemu su se priklanjali svi njegovi suvremenici. Tambura tako postaje zvučna kulisa, a narodne mudrosti začetak smijeha. Jezik te drame također je dokaz da je stvarao među brojnim narodnostima. Može se pronaći niz njemačkih i mađarskih riječi, ali tu su i nezaobilazni lokalizmi i izvorni narodni izričaji.

Ilija Okrugić svojim je najpoznatijim djelom htio poučiti i djelovati u duhu prosvjetiteljstva, no on nije nametljiv, što je u kasnijim djelima znatno naglašenija odrednica pučkog igrokaza.

JOSIP MATASOVIĆ (1892. - 1962.)

Josip Matasović bio je poznati povijesničar i arhivist, a njegova su djela dosegala najrazličitija područja društvenog života. O njegovom se životu i djelu najviše može saznati iz radova Miroslava Despota i Jaroslava Šidaka. Josip Matasović rođen je u Vrpolju 1892.godine.

Kritika ga označava kao izvrsnog znanstvenika i kulturnog djelatnika, a posebno je proučavao 18. i 19.st. Istraživao je povijest politike, socijalnu i gospodarsku povijest, ali mu je posebno privlačna bila kulturna povijest. Iako je u svojim radovima prelazio granice svoje zavičajnosti, njegov je početak vezan za Slavoniju i Vinkovce. U Vrpolju završava osnovnu školu, a svoje školovanje nastavlja u poznatoj vinkovačkoj gimnaziji. Zatim odlazi na studij povijesti i zemljopisa u Zagreb, a put ga odvodi i na studij povijesti u Zürichu. Matasović studira i u Beču. S doktoratom iz medijevalne povijesti vraća se u Vinkovce i predaje povijest, zemljopis, njemački i krasopis u gimnaziji. Nekoliko godina radi i kao kustos Hrvatskog narodnog muzeja u Zagrebu, a nakon toga, čak 32 godine, radi kao sveučilišni profesor na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i Skopju..

Svoje je stavove počeo izražavati već u gimnazijskim klupama, a posebno se povodio za idejama pravaša Ante Starčevića i Eugena Kvaternika. Svoje je svjetonazore prožete tim političkim pravcem izražavao u đlačkom časopisu Mlada Hrvatska koji u Zagrebu izlazi od 1908. Skrivao se pod pseudonimom Mihajlov sve do 1913. godine. Kritika posebno ocjenjuje njegov članak Na pragu novog doba. Još je od rane mladosti izražavao svoje pedagoške sposobnosti pa uz nastavni rad nastavlja i znanstveni. S velikom predanošću istražuje zavičajnu povijest, a svoje spoznaje uklapa u nastavni rad. Učenici su bili vrlo zainteresirani jer su ta predavanja bila posebno zanimljiva. Sve svoje tvrdnje i istraživanja mogao je pokazati na lokalitetima Vinkovaca i okolice te iz izvorne arhivske građe. Time je razvijao želju za istraživanjem i otkrivanjem novih spoznaja, a na taj su način i rezultati naučenog gradiva bili znatno bolji. Svoje je učenike upućivao na važnost djelovanja kulturnih ustanova i čuvanja kulturno-povijesnih spomenika jer nam oni otkrivaju tajne prošlosti. Poticao ih je i na sakupljanje predmeta pa se iz toga izrodila i zavičajna školska zbirka i stvaranje praktikuma za učenje povijesti.

U svom je predagoškom radu bio vrlo strog i zahtjevan i to je provodio dosljedno. Matasović nije razdvajao povijest koju predaje učenicima od povijesti sa znanstvenog gledišta jer je smatrao da je povijest kao nastavni predmet samo didaktički preoblikovana znanost. Sve je to još nastavio usavršiti kao sveučilišni profesor u Skopju i Zagrebu.

čitamo šokačke pisce

Najznačajniji utisak ostavio je na zavičajnoj i regionalnoj historiografiji i na istraživanju kulturne povijesti. To se najbolje oslikava u historiografskom časopisu Narodna starina u kojem se ističu radovi o kulturnoj povijesti Hrvata i balkanskog prostora od rimskih vremena do 20. stoljeća. Da bi radovi bili potpuni, surađivao je i s konzervatorima. Od brojnih studija i članaka koje je napisao posebno se ističe nekoliko radova vezanih za prošlost Vinkovaca i Slavonije. To je Do Ozore 1848.

– bojni pohod brodskih graničara , djelo u kojem su opisana zbivanja u banskoj Slavoniji i slavonskoj Vojnoj krajini 1848. godine. On u tom djelu daje vlastiti osvrt na poraz Rothove vojske kod Ozore, koja je bila desno krilo u pohodu Josipa Jelačića na Ugarsku. Time je Matasović napravio iskorak i postao prvi analitičar društvenih prilika u Vojnoj krajini za to vrijeme. Njegovom je zaslugom pronađena i arhivska građa brodske regimente koju je proučavao sa svojim učenicima. Njegova je studija prvi napisani rad o 1848. godini koji nema elemente nacionalne romantike. Matasović se osvrće na društvene poteškoće u vrijeme opremanja graničarske vojske pod Rothom. Prilike u Vinkovcima između 1848. i 1860.godine izlaže u radu Ulomak iz monografije Stari Vinkovci. Spomenica o 150-godišnjici državne gimnazije u Vinkovcima. Opisuje graničare i njihove nošnje, ulice, zgrade, sadržaj života, izgled kuća i pokušava te djelovanje i ugled najpoznatije vinkovačke škole. U svom se radu Kompanija kapetana Relkovića osvrnuo na prilike u Slavoniji u vrijeme Matije Antuna Relkovića. Nije zaobišao ni život i djelo vinkovačkog povijesničara Mije Brašnića i time je dao značajan doprinos hrvatskoj historiografiji. Po svemu tome vidljivo je kako je Josip Matasović svojim širokim zanimanjima dotakao najrazličitija područja ljudske djelatnosti, a sve je to zabilježio u svojim radovima. Njegova djela zahtijevaju studiranje, ali u svakom slučaju daju iznimnu kakvoću za predodžbu slike vremena o kojem je pisao.

NARUČITE DVD IZDANJA 43. VINKOVAČKIH JESENI

Narudžbe na tel: 032/ 334 - 635 ili na zakud@vk.t-com.hr

www.vk-jeseni.hr

